

Tehnologije i protokoli kojima se ostvaruje otvoreni pristup

Dobrica Pavlinušić

<http://blog.rot13.org>

Knjižnica Filozofskog fakulteta u Zagrebu

Sadržaj prezentacije

- Terminologija
- Pružatelji podataka
  - potrebni meta podaci
  - Dublic Core kao osnovni opis
  - slobodna rješenja za implementaciju repozitorija
- Pružatelji servisa
  - preuzimanje meta-podataka i njihova obrada
- Podloga za semantički web
- Više podataka i pitanja

Definicije i terminologija

- Open Archive Initiative (OAI)
  - inicijativa za interoperabilnost
- Archive / Repozitorij znanstvenih radova
- Protocol for Metadata Harvesting (OAI-PMH)
  - HTTP, XML, DC
- **Data Provider**
  - implementira repozitorij sa OAI-PMH protokolom
  - **slobodan pristup (barem meta-)podacima**
- **Service Provider**
  - koristi OAI-PMH upite i koristi meta-podatke za servise sa dodatnom vrijednošću

Data provider: potrebni (meta) podaci

- naslov
- sažetak (opis)
- autor(i)
- izdavač
- jezik
- datum objave ili promjene
- jedinstveni URI
  - jedan rad - jedna html stranica!
- HTML ili PDF cijelog teksta rada
- licenca ([CC0](#), [CC BY-NC-SA](#))

Dublin Core meta-podaci

Dodavanje u <head> dio HTML stranice

```
<META name="description" content="Preporuka objašnjava ulogu...">  
<META name="keywords" content="Dublin Core, DC, DCMI, DCMES...">  
<LINK rel="scheme.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/">  
<META name="DC.Title" content="Kako poboljšati pretraživost hrvatskog...">  
<META name="DC.Description" content=" Preporuka objašnjava ulogu...">  
<META name="DC.Subject" content="Dublin Core, DC, DCMI, DCMES, ...">  
<META name="DC.Creator" content="Hrvoje Stipetić">  
<META name="DC.Creator" content="Maja Matijašević">  
<META name="DC.Publisher" content="CARNet - Hrvatska akademska...">  
<META name="DC.Language" content="hr">  
<META name="DC.Date.Created" content="2000-07-17">  
<META name="DC.Date.Modified" content="2001-01-08">  
<META name="DC.Date.Issued" content="2001-01-15">
```

[CDA0027 - Kako poboljšati pretraživost hrvatskog World Wide Web prostora uporabom metapodataka](#), npr: <http://bib.irb.hr/>

Dublin Core unutar HTML-a

- samo osnovni meta-podaci
  - nema mogućnosti definicije zbirki (set)
- samo jedan od mogućih formata
  - XML, MARC, RDF...
- ne omogućava preuzimanje meta-podataka OAI-PMH protokolom, npr. svih podataka ili samo novih/promjenjenih zapisa
- omogućava preuzimanje u programsku podršku za prikupljanje referenci
  - Zotero, EndNote, Google Scholar

Slobodna rješenja

Repozitoriji

- [EPrints](#)
- [DSpace](#)
- [Fedora Commons](#)
- [Open Journal Systems](#)

<http://www.openarchives.org/pmh/tools/tools.php>

OAI-PMH 2.0 biblioteke za različite jezike

<http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html>

Primjer EPrints repozitorija

Items where Year is 2012

▲ [Up a level](#)

Export as Dublin Core

- ASCII Citation
- BibTeX
- Dublin Core
- EP3 XML
- EndNote
- HTML Citation
- JSON
- MARC (ASCII)
- MARC (ISO 2709)
- MARC XML
- METS
- Object IDs
- OpenURL ContextObject
- RDF+N-Triples
- RDF+N3
- RDF+XML
- Refer
- Reference Manager
- Wordle Link

 Atom RSS 1.0 RSS 2.0

by: **Item Type** | [Creators](#) | [Odsjeci](#) | [No Grouping](#)

Jump to: [Poglavlje](#) | [Članak](#) | [Ocjenski rad](#)

Jurković, M
pots acous
Pariz, pp. 1

Rad sa s

Žic Fuchs,
[and tense](#)

2). [La Croatie médiévale: état des lieux](#). In: Archéologie du son: Les dispositifs de sens. Supplément au Bulletin monumental (5). Société Française d'Archéologie, 41-1

---

2). [The present perfect from a diachronic perspective: an analysis of aspectual](#) International Conference on English Historical Linguistics, 20-25 August 2012, Zurich.

Članak

Maričić, Jelena and Kamenov, Željka and Horvat, Kristina. (2012). [Prejudice in childhood: validation of two social distance scales](#). Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja, 21(1(115)). pp. 137-158. ISSN 1330-0288

Vukasović, Tena and Bratko, Denis and Butković, Ana. (2012). [Genetic Contribution to the Individual Differences in Subjective Well-Being: A Meta-Analysis](#). Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja, 21(1(115)). pp. 1-17. ISSN 1330-0288

Service Providers

- Okupljaju meta podatke, pružaju mogućnost pretraživanja po područjima (npr. NSK)

<http://www.openarchives.org/service/listproviders.html>

- OAIster <http://oaister.worldcat.org/>
- Directory of Open Access Journals <http://www.doaj.org>
- Registry of Open Access Repositories <http://roar.eprints.org/>
- Google Scholar

Nema (više) podršku za OAI-PMH, koristi DC u HTML-u

<http://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html#indexing>

OAI-ORE - semantički web

Open Archives Initiative - Object Reuse and Exchange <http://www.openarchives.org/ore/>

- describe the constituents or boundary of an aggregation
- Resource Map Implementations
  - Atom
  - RDF/XML
  - RDFa
- HTTP Implementation and Multiple Serializations
- Resource Map Discovery

Više informacija i Vaša pitanja

- Open Archives Initiative
  - OAI official Web site
  - <http://www.openarchives.org/>
- Open Archives Forum
  - OA-Forum Web site
  - <http://www.oaforum.org/>
  - OAI for Beginners - the Open Archives Forum online tutorial <http://www.oaforum.org/tutorial/>

Ova prezentacija <http://bit.ly/fer-oai>